

Czy **rywalizacja** w szkole naprawdę działa?

Lekcja bez rywalizacji. Drobne zmiany ograniczające jej wpływ

Autorka: Karolina Kozak

W debacie publicznej tematy dotyczące Unii Europejskiej i te powiązane z integracją europejską, na przykład migracja, Ukraina i jej droga do UE, często są instrumentalnie, populistycznie wykorzystywane do gry politycznej, budowania poparcia politycznego. Traci na tym dobro wspólne, jakość debaty publicznej i jakość podejmowanych decyzji w tych obszarach.

Korzyści

Uczennice i uczniowie:

- uwaga uczniów jest przekierowywana na zdobywanie wiedzy i umiejętności, a nie ocenę,
- uczniowie uczą się współpracować, a nie rywalizować,

- zwiększa się otwartość na popełnianie błędów i traktowanie ich jako naturalnego etapu uczenia się nowych rzeczy,
- lepiej się poznają i czują się bezpieczniej w klasie, dzięki czemu poprawia się atmosfera między nimi,

Nauczyciel_ka:

- poznają podstawowe strategie oceniania kształtującego,
- budują w uczniach i uczennicach nastawienie na współpracę.

Podstawowe informacje

- **Dla kogo /wiek uczniów/klasa:** uczniowie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych
- **Przedmiot/moduł tematyczny:** dowolna
- **Budżet:** bezkosztowe

Krok po kroku

Działanie 1.

1. Zastanów się, czy dla Ciebie osobiście oceny sumujące są najważniejszym punktem odniesienia/wyznacznikiem wartości człowieka. Jeśli nie, to poddaj refleksji swoje dotychczasowe działanie, czy nie koncentrujesz na nich nadmiernie uwagi uczniów i uczennic. Prace klasowe oddawaj w porządku alfabetycznym/losowym/, a nie zgodnie z malejącymi/wzrastającymi ocenami.
2. Nie porównuj wyników uczniów między sobą.
3. Świadectwa na koniec roku rozdawaj alfabetycznie/zgodnie z datą urodzenia/losowo, a nie zgodnie ze wzrastającymi/spadającymi średnimi ocen.
4. Zapoznaj się ze strategiami oceniania kształtującego i postaraj się je wprowadzać na swoich lekcjach jak najczęściej.
5. Doceniaj uczennice i uczniów nie tylko za ich osiągnięcia edukacyjne/osiągnięte wyniki.

Działanie 2.

1. Zastanów się, w jakich momentach lekcji Twoi uczniowie mogą pracować w parach/grupach, i proponuj im to jak najczęściej. Może to być np. szybka powtórka tego, co zapamiętali z ostatniej lekcji, omówienie najciekawszych elementów ostatniej lekcji, ułożenie pytań powtórkowych, podsumowujących lekcję lub dział, zadań na sprawdzian dla pary/grupy pracującej obok lub dla wszystkich w klasie.
2. Dzięki stosowaniu tej formy pracy masz szansę zaangażować uczniów, którzy zazwyczaj wolą się nie odzywać lub boją się, że popełnią błąd i zostaną gorzej ocenieni.

Działanie 3.

1. Pamiętaj, że nie każde działanie ucznia musi być ocenione oceną sumującą (czyli w skali 1-6). Jak najczęściej udzielaj informacji zwrotnych na temat tego, co uczeń już potrafi, a nad czym i w jaki sposób może popracować.
2. Udzielaj ich w odniesieniu do wcześniej ustalonych i podanych (albo wręcz ustalonych wspólnie z uczniami/uczennicami) kryteriów. Dzięki temu ograniczysz możliwość porównywania się między uczniami/uczennicami i przekierujesz ich uwagę na uczenie się, a nie na ocenę. Długofalowo dzięki temu podniesiesz ich zaangażowanie, większa będzie też gotowość uczniów i uczennic do wzajemnego uczenia się i uczenia się od siebie.

Autorki

Karolina Kozak, Niepubliczna Szkoła Podstawowa EduLab, Stare Babice

Koncepcja serii: Alicja Pacewicz

Realizacja i koordynacja nagrań do mikrostrategii: Kinga Kasperska

Redakcja, korekta, opracowanie edytorskie: Małgorzata Janaszek-Bazanek

Grafika na okładce: Three Dots Agency

Treść publikacji (o ile nie zaznaczono inaczej) jest dostępna na licencji
Creative Commons (CC BY-ND 4.0)

Warszawa 2025

Wydawca

SOS dla Edukacji

ul. Smolna 20/6, 00-375 Warszawa

kontakt@sosdlaedukacji.pl

sosdlaedukacji.pl

Publikacja bezpłatna

Opracowanie dobrych praktyk – mikrostrategii było możliwe dzięki wsparciu finansowemu Narodowego Instytutu Wolności w ramach projektu „Obywatelski Think Tank dla edukacji: wspólnie tworzymy przyszłość nauczania”.

